

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF, *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 600 Lei

Fél évre 300 Lei

Negyed évre 150 Lei

Havonta 50 Lei

Mrdetők díjazás szerint.

Megjelenik papontá reggel.

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap

4 64. Buoregítiben 20 halival
több.

Csődbejutott

egy aradi nagykereskedő. Két és fél millió passzívát mutatnak fel az üzleti könyvei és a nagykereskedő eltűnt Aradról. A nagykereskedő alig harmincéves fiatalember, kereskedelmi mult, ismeret, bizalom, szakértelem és egyéb ilyen megkívánt dolgok ismeretlenek voltak előtte, de ez nem zárta ki azt, hogy máról holnapra angrosszista legyen és rövid fennállás után ne jelentse be a fizetéseképtelenséget. Ez a tönkrement kereskedő csak szaporította a gombamódra szaporodó és levegőre épített üzletek, vállalatok, bankok, gyárak és részvénytársaságok sorát, akik nagy reklámmal, de annál kisebb tőkével rendelkeznek.

Csak kissé figyelemmel kell kíséni az elmúlt évek gazdasági krízisét és mindjárt szembeötlő, hogy mennyi új vállalkozás létesült. Pénz és bizalom nélküli, a szűk keségből feltűnő egzisztenciák hiteltre és jóhiszeműsége bázisra, részt kérnek a gazdasági életből, fiatal, tapasztalatlan emberek milliói üzletek lebonyolításába kezdenek és úgy beszélnek a milliókról, mint hajdanában, jóidőkben a forintokról és koronákról beszéltek az emberek. Az ilyen vállalkozók és alapítók, akik teljesen a konjunktúrára bizzák magukat, az első erősebb szélfúvásra összeomlanak és a jóhiszemű hitelezők sirathatják a pénzüket.

Mindenesetre érdekes tünet, hogy míg komoly és több évtizedes multtal bíró cégek és vállalatok csak a legnagyobb erőfeszítés mellett képesek fenttartani magukat és horribilis kamatokat kénytelenek fizetni, hogy pénzhez jussanak, addig ezek a homályos egzisztenciák kezdetben a legnagyobb bizalomnak örvendenek: díl az áru a gyárostól, a bank is szívesebben kölcsönöz nekik, mert beígérik a más előtt lehetetlenségszámbamenő magas kamatokat. Ha azután egy ilyen kártyavár összeomlik, akkor megindul a siránkozás, de a hitelnyújtóknak nem jut eszükbe, hogy csak saját magukat okolhatják, mert elősegítették a bizonytalan egzisztenciák kereskedelmi és közgazdasági próbálkozásait, amik sokszor már a kezdetben széthamosság jegyében indultak meg.

A tisztességes és komoly keres

kedelemnek ki kellene gyomlálni soraiból ezeket a dudvákat. Minden olyan kereskedelmi kísérlet, amelynek csak a levegő az alapja, előbb-utóbb megbukik. Ez kérelhetetlen törvényszerűség és ha ideig-óráig fenn is tarthatja ma-

Megostromolták Trockij palotáját.

(A támadó terroristák véres harc után visszavonultak. — Trockij visszavonul a politikától.)

Moszkvából kerülő uton megkésve érkezett hírekből kintünk, hogy a kommunista párt balszárnya elkeseredett harcra szánta el magát a jobb szárny vezetője, Trockij népbiztos ellen.

Trockij hosszabb idő óta egy régi várszerű palotában lakik, a mely fallal van körülvéve s amelytől azonkívül erősen őriznek. — Néhány nappal ezelőtt éjjel körül két teherautó jelent meg a palota kapuja előtt és a központi politikai bizottság — a volt cseka — nevében bebocsáttatást követelt. Minthogy a kapórség vonakodott engedelmessé válni, az autók elkezdték

terroristák dinamittal telobantották a kaput, de dróthálóval találták szemközt magu-

gát, a mai pénzügyi helyzet gondoskodik arról, hogy megszűnjön a létjogosultsága. Ma már elmúlt a merész lehetőségek kora, a kereskedelem kezd visszatérni régi komolyságához. A hazardörök pedig elpusztultak.

kat, amely mögül az őrség megnyitotta a tüzet s két emberüket megölte.

A palotaőrség telefonon akart segítséget kérni, de a támadók elvágták a telefondrót. Egy katonának azonban sikerült kímászni a falon és segítséget hozni a vörös kaszárnyából, mire a terroristák elmenekültek. Trockij a támadás idején nem volt otthon. A központi politikai bizottság vonakodik elárulni a tettes kiletét és megtagadta azok kiadását.

Trockijról egyébként a legfurcsább hírek keringenek Moszkvában. Egyik verzió szerint egyenesen a cári monarchistákkal egyesült volna, ami természetesen kép telenség, más hírek szerint pedig a kommunista párt jobb szárnya,

a most elhunyt Lenin korábbi indítványára Trockij diktátornak akarja kikiáltani.

Londonból jelentik: A moszkvai lázadásról és a Trockij ellen rendezett fölkelésekről és merényletekről elterjedt híreket idáig nem erősítették, de nem is cáfolták meg az oroszországi hírforrások, ellenben Moszkvából érkezett híradások arról számolnak be, hogy Trockij — meggyengült egészségi állapota miatt — teljesen visszavonult és helyét a kormányzótanácsban Kamenev népbiztossal, a hadsereg főparancsnoki állást pedig Budjenny tábornokkal töltötték be.

Ez a jelentés megerősítette azoknak a híreknek, hogy a kommunista párt balszárnya fellázadt Trockij ellen. A pártvezetőség Trockij elejtésével deferált a baloldali frakciónak, azonban Kamenev kinevezése azt mutatja, hogy Trockij visszavonulásával csupán személyi ellentéteket akarnak kiküszöbölni. Kamenev ugyanis szintén a jobboldali frakcióhoz tartozik és Trockijjal együtt

a nyugati államokkal való gazdasági összeköttetés felvételének híve.

Az új gazdagok Párisa.

(Hogyan öltözködnek, hogyan mulatnak ma a fény városában. — A moztelenség a színpadon. — Minden színdarab témája: a szerelem.)

(A Közlöny párisi levelezőjétől.) Páris tele van különös emberekkel, társadalmi irányítójukat vesztett egzisztenciákkal, férfiakal és különösen nőkkel, akiket a háboru nyomán bekövetkezett gazdasági és társadalmi elroldással sodortak a „Ville Lumière”-be, vagy dobta magában Párisban felszínre, akiket senki nem ismer és akik senkit sem ismernek, akik két kézzel szórják a pénzt, amelynek eredetét állandó félhomály borítja és akik rányomják excentrikus lényüknek bélyegét Páris életére. Nyugtalan feltek, akiknek egész belső életük kimerül az újjának, az ismeretlennek, a rendkívülinek, az idegizgatónak ebben a vad kergetésében. A háboru utáni időknek ezek a szomorú emberproduktaim töltik meg zsufoltságig Páris legdrágább szállodáit és éjjeli restaurántjait, fogvasztják még soha el nem ért mennyiség-

ben a pezsgőt, falják az erotikus könyveket. (A „Garoonne” első öt százezer példányából nagyon kevés került ki az erősen konzervatív hajlamu francia vidékre) és újra trónjára emelik a mindenjori beteg társadalmak divatjának korcs hajtását: a dekadeus, fékevesztett luxust, amely mellett elhomályosul a nő szépség és grácia, amely megbontja a színek és vonalak harmóniáját, legyőzi az eleganciát és megöli az ízlést. — Ruháiknak már nem az a hivatásuk, hogy harmonikusan simuljanak testük vonalaihoz és egyéniségükhöz, hanem, hogy minél nagyobb felületet hagyjanak fedetlenül és minél több kerüljenek. Az ál-párisi parvenü és a nouveau riche mejenek, vagy barátjójának a nagy színházak, music-hallok „vedettjeinek” semmi sem elég drága, érthető tehát, hogy a nagy nő szabóknál ennek folytán egy közös törekvés érvényesül: minél drágább dolgokat produkálni és fantasztikus árakban egymásat tullicitálni. Drecoll, Poiret, Lanvin, Raquin és az utóbbi négy év alatt

romantikus körülmények között a nagy „couturier” élére került és parvenü-izij különködéseiről ismeri Patou szalonjaiban a nagy konjunktúrát jelző lázas munka folyik. Drecollnak a Champs Elyseésn káprázatos pompával rendezett új helyiséget Páris látványosságainak számát szaporítják.

Balzac korában a karrierjének zenitjére került színész, táncosnő, vagy courtesane évente 300 ezer frankot költött. Rastignac mondja, hogy ez rendes budgetje a leghíresebbnek, közöttük, aki ó-görög szépsége révén Aleibiades és a satrapák ölézésére méltó, —

Az a regényíró, aki a mai idők Comédie Humaine-jét fogja megírni, a mai „femme de luxe” évi budget-jét fenti összeget legalább is ötször túlhaladó aranyfrank összegben fogja megállapítani.

A Foliés Bergére igazgatói is bebizonyították új „revue”-jikkal, hogy a kor szellemét megértő, az új haladni tudó és speciális közönségük ízlését szolgáló tudó férfiak, új revue-jük, amelyet hónap

A baloldaliak a Trockij-Kamenev cserével semmit sem nyertek, ellenben Budjenny tábornokot, mint a szovjet-imperializmus exponált képviselőjét a maguk emberének tekintik. A jobboldal és a baloldal

harca Trockij távozásával egyáltalán nincs érintve, sőt a beavartottak az ellentétek újabb és az eddiginél még nagyobb kiélesedését várják a közeli jövőben.

Afrikát, Ausztráliát, Kanadát, Indiát és egész Európát.

Mint széles látókörű, nagy koncepciójú és világlátott ember állott 1896-ban a leicester-i választók elé, kérve a bizalmukat, hogy küldjék őt a parlamentbe. 40 esztendő volt ebben az időben. Nyugodt és világos okfejtése nagy hatást gyakorolt a választókra, akik akkor még nem szívesen hallották a szocializmus és a szocializálás szavakat.

— Ez az ember nem csalhat meg bennünket, — mondották a választók — derék embernek látszik, s ezért rá fogunk szavazni!

Igy jutott be a parlamentbe Ramsay Macdonald. Itt — ez nagyon érdekes — nem a tudásával és szónoki képességével keltett legelőször feltűnést, hanem azzal, hogy — gentleman. A munkásképviselőről mindenki azt hitte, hogy vagy bárdolatlanul merész, vagy otrombául félénk lesz. Ramsay Macdonald egyik sem volt. Tökéletes és kifogástalan gentleman-nak mutatkozott.

— Soha erős szó nem ugrta el ajkait, — jellemezte egyik konzervatív ellenfele — nem gorbácskodott senkivel, mindig finom, előzékeny és udvarias volt. A vitatkozás szabályairól soha nem feledkezett meg, ellenfeleit mindig ellenfeleiknek nézte, nem pedig pofozógépeknek. Még azzal szemben sem feledkezett meg magáról, aki vele szemben megfélemlített magáról.

Ezt az udvariasságot a mur-

kások is rendkívül nagyra becsülték. Szívesen hallgatták választékos beszédét, amelyben a demagogia tulzassait soha megtalálni nem lehetett.

— Az igazságnak olyan ereje van, ismételtette gyakran Macdonald — hogy az a legegyszerűbb köntösben hat a legerősebben. Azt tapasztaltam, hogy az egyszerű bővített mondatokkal lehet a legmaradandóbb és legmélyebb hatást elérni.

1911-ben súlyos csapás érte. Meghalt a felesége, akit bálványozásig szeretett. A legideálisabb boldogságban éltek. A nagyműveltségű asszony valóságos inspirátora volt, s a nehéz órákban mindig mellette állott. A katasztrófa annyira hatott rá, hogy barátai komolyan féltették az egészségét. Csak lassan tért vissza az életkedve s amikor úgyahogy megnyugodott, könyvet írt feleségéről s ebben a könyvben örökítette meg az emlékezetét.

Öt gyermeke van, két fiú és három leány. A legidősebb fiú mérnök, a második pedig most van az oxfordi egyetemen. A legidősebb leány, Isobel, 20 esztendő s valószínű ő lesz a Downing Street-i palota háziasszonya.

Ramsay Macdonald nagy pipás. Jóformán csak akkor nincs pipa a szájában, amikor beszél és eszik, különben mindig füstöl.

— Aradi újságírók jelmezestélye február 2-án a Központi szálló nagytermében.

Az új angol miniszterelnök fotográfiája.

(Ellenfelei is gentlemannak tartják. Érdekes életrajz.)

(Londoni levelezőnkől.) Mire ezt a levelet a Szerkesztő ur felbontja, az angol király bizonyára kinevezte Ramsay Macdonald szocialista képviselőt Anglia miniszterelnökének. Ő tehát a „nap hőse“, nemcsak itt, hanem mindenütt az egész világon, ahol a haladás nagy problémái iránt érdeklődnek.

A nap hőse 58 esztendő. A közepesen valamivel magasabb termetű, határtalan nyugalom ömlik el rajta, acélszürke szeméből a szilárd elhatározás sugarai érik a hozzája szólót, a homloka magas, arcóré friss, a bajusza kissé lekötött. Skóciában egy kis halászfaluban született. A szülei néhány négyzetes földet műveltek és halászzal foglalkoztak. Olyan szegények voltak, hogy gyermekükkel éppen csak az elemi iskolát végeztették el.

— Kár, nagy kár — mondotta a tanító a szülőknek — hogy fiukat nem járatták tovább az iskolába. Eszes gyerek, sokra vihetné, ha tanulna!

A szülők — munkától és gondtól meggyötört férfi és nő — szomorúan néztek a tanítóra.

— Nem tehetünk róla, — szö-

az az anya kezét tördelve — szegények vagyunk, hát mit csináljunk?

A szülők halála után Ramsay Macdonald Londonba került, ahol kereskedősegéd lett. Már ekkor tisztán érezte magában, hogy valamivel többre hivatott, mint a végzettséget. Szorgalmasan látogatta az esti tanfolyamokat, a mit csak lehetett megtanult. Főképpen a természettudományra vette magát szenvedelmesen.

— A tudomány — írta ebben az időben egyik barátjának — igen nagy dolog. Azt hiszem, csak ez válthatja meg az embert a nyomorúságtól!

Magánúton akkora tudásra és műveltségre tett szert, hogy 1888-ban már sikeresen megállhatta a helyét, mint titkár, egy konzervatív képviselő oldalán. — Ekkor ismerkedett meg a politikával és a parlamentárizmussal. S ugyancsak ekkor kezdett a lapokba írogatni. A szerkesztők csakhamar látták, hogy a fiatal ember tehetséges újságíró. Elküldték tehát külföldre, hogy onnan tudósításokat írjon. Így utazta be Dél-

poék óta állandóan zsúfolt házak előtt játszanak, a kiállítás pompája szempontjából minden eddig felülmúl. Az igazgató urak azonban nem elégednek meg azzal, hogy közönségüket a színpad technikájának és a fényűző kiállítás lehetőségeinek teljes kihasználásával elkápráztassák, hanem más meglepetésről is gondoskodnak. A revue egyik nagy jelenetében a színpadon egy tucat és a színpadra ereszkedő óriási csilláron fél-tucat nő. Éva anyának costume-ban, semmi mással, mint egy modernizált és meglehetősen redukált terjedelmű fügefalevéllal és egy karpennel felszerelten fejt ki művészi tevékenységet. A jelenet olyan hihetetlenül immorális, hogy az erotika kérdéseiben bámulatos türelmes párisi erkölcsrendészet is indokoltnak látja az intervenciót és a meztelen test antik kultuszát visszaállítani kívánó igazgatók ellen eljárást tesz folyamatba. Az előadás művészi névója egyébként számtalan atacsony.

Páris 42 magánszínházának és 45 nagyobb mozijának leg többjében látható színdarabok és francia filmek sztereotip tárgya: része lesz-e a darab vagy film két főszereplőjének a boldog szerelemben,

vagy nem? Meg fogja-e csinálni Öngyűsége férjét, vagy ez utóbbi fog-e tilosban járni? A párisi színházak igazgatói elsősorban üzletemberek, akik nagyon jól ismerik közönségük ízlését és tudják, hogy milyen ételt kell részére feltálalni. Az anyagi eredményt mindenekelőtt helyezve, minden más szempontot félrelökve, olyan tartalmú darabokat gyártanak, amelyeket a közönség zöme kíván; nem ambicionálják az ízlés nevelését, előnyösebb lévén, ha alkalmazkodnak hozzá. Így válik az intellektuális élet egyik vezető organuma a legridegebb üzleti vállalkozássá. Ez a magyarázata annak, hogy mialatt az egész kontinensen évek óta új és új áramlatok kerülnek felszínre, amelyek új formák, új technika, új témák után kutatnak, azalatt az a néhány ember, ki mintha kiséjtitotta volna a párisi magánszínházaknak műsorral való ellátását, nem csinál mást, mint kombinálja az örökös házasságtörési és banális szerelmi históriákat, a rég kipróbált recept alapján. Ez a magyarázata annak, hogy a különféle színházakban látható darabok olyan feltűnően hasonlítanak egymáshoz, hiszen mindazoknak a daraboknak a mér-

tékére készültek, melyek a múltban nagy bevételeket produkáltak. Az írók elődeiket és egymást kopirozzák. A sikert aratott darabot azután szakadatlanul játsszák, mindaddig, amíg anyagi lehetőségeit teljesen ki nem merítették, a kereskedelmi vállalkozás alkalmatosságává téve a színészt, aki a szerepnek háromszázszor való eljátszása által könnyen moderossá válik és aki — fejlődése lehetetlen lévén — könnyen a banalitásba süllyed.

Ha az ottani tüzendészeti bizottság egy szép napon váratlanul megjelennék a Gare de l'Est-en és ezeknek a magánszínházaknak helyiségeiben helyszíni szemlét tartana, alig maradna nyitva negyed részük. Közös vonásaik (néhány kivétellel) a tűzbiztonságnak és a higiéniának teljes hiánya, a szűk folyosók, a lehetetlen kijáratok, a nézőtérnek a strapontinek (pótszékek) útján való saturálása, amelyek a földszint és emeletek közönségét zárt és csak nehezen megbontható egészé merevítik. Ezek a színházak egyszerre fognak csákvány alá kerülni abban a pillanatban, amikor egyikükben a Damokles kardként fenvegető tűz rettentő katasztrófát fog okozni. A

magánszínház ma Párisban, néhány kivételtől eltekintve, — az éjjeli szórakozások bevezetése, első fejezete; eszköze: a banális férgyű, eicsépelet erotikából táplálkozó, de mindig ragyogóan szellemes és az illuziókeltésnek bámulatos készítségével rendezett és előadott színdarab feladata; az érzékeknek a színházat követő szórakozások céljaira való megfelelő tempirozása.

A színházaknak rideg fizetett vállalkozásokká való degradálása ellenére, Páris csak úgy ontja magából a legnagyobbszíri színházakat és színésznőket, akik ragyogó intelligenciával valami csodálatos, századok kassza érlelt munkája által kifejlesztett színészi ösztönt párosítanak és akik mind fanatikus szerelmesei a francia nyelvnek, melynek muzsikáját a tökéletességig fejlesztik.

A napi bevételre alapított magánszínházak tömegével szemben a két állami színház, de különösen a Comédie Française megmaradt továbbra is a legtisztább, legnemesebb irodalmi és színészi tradíciók őreinek. Színpada a szép kultuszában eltöltött több százados múlt teljesítményeinek összege.

Ulainékat hat hétre itélték.

(A vizsgálati fogsággal ezt is kitöltöttnek vette a bíróság. Megállapították a bűnösséget, de a lázadás előkészítése nem büntethető.)

Budapestről táviratozzák: Dr. Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselő pörében, amelyet azért indítottak a képviselő ellen, mert Bajorországgal akart puccs útján szövetkezni, ma hirdették ki az ítéletet. Langer törvényszéki tanácselnök délelőtt tíz órakor hirdette ki az ítéletet, amely szerint *bűnösnek találta dr. Ulain Ferencet, dr. Szemere Béla törvényszéki és Bobula Tituszt lázadásra való szövetkezés vétségében.* Mind a három vádlottat 1 hónapi és 14 napi államfogházra ítélte, a büntetést azonban az elszenvedett vizsgálói fogsággal kitöltöttnek vették. Az ítélet indokolásában megállapítja, hogy Döhmél Frigyes vallomását nem vette figyelembe, mert agent provokátor volt. A többi vallomásokat azonban elfogadta. Az indokolás továbbá elmondja, hogy a magyar büntetőtörvénykönyv az előkészületi cselekményt általában nem bünteti. Azonban itt kivétel volt, mert nemcsak előkészületek történtek, hanem szövetség is jött létre az előkészületek végrehajtására. A vádlottak elhatározták, hogy a barokkokkal politikai és katonai szer-

ződést kötnek. Elhatározásuk komolyságát igazolja az a körülmény, hogy Döhmélben nem bíztak, hanem Ulaint küldték Münchenbe, aki magával vitte azt a szerződést, amely alap volt az akcióra. A vádától eltérőleg kellett azonban a bíróságnak ítélkezni, mert büntetést nem fogad el, miután a cselekmény veszélyességét még az sem fokozta, hogy tervüket szerződésbe foglalták és Ulain megkezdte utazását. A bíróság megállapítja, hogy nem történt előkészületi cselekmény a hazafias egyesületekben sem. Előkészületi cselekmény az lett volna, hogyha megszállási tervet és fekete listát is készítenek a vádlottak. Ilyet azonban valójában nem készítettek. Enyhítő körülménynek vették, hogy a vádlottak büntetlen előéletűek, cselekedetüket hazafias szempontok irányították és cselekedetük nélkülözötte a veszélyességet. Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a védők fellebbeztek. Ulain és Szemere a letett óvadékot visszakapták, Bobuláét azonban visszatartják, mert külföldi állampolgár.

meretlen üzérkedéseivel a város lakosságának egészsége ellen törni. Ha az illető igazságtalannak találja az ítéletet, joga van a törvényszékhez fellebbezni, azonban csak a rárótt pénzbírság kifizetése után.

Dr. Cucu Vazul aradi városi főorvos ma délelőtt már kimondta a rendelet értelmében az első ítéletet. Egy aradi kávéháztulajdonost ítélte el 200 lej pénzbírságra, mert a kiszolgáló női személyzetét nem küldte rendszeres orvosi vizsgára.

Kifosztott pénzeslevel.

(Negyvenháromezer lej helyett csak papirosszeleteket találtak.)

(Saját tudósítónktól.) A temesvári Mundus—Borló—Örményesi fakitermelő vállalat ügyésze, dr. Feld Kálmán érdekes feljelentést tett a temesvári ügyészségnél ismeretlen tettes ellen.

A cég Visciu G. J. pitestii kereskedővel áll üzleti összeköttetésben, amely a napokban arról értesítette a céget, hogy pénzes levélben 43.000 lejt fog küldeni. A pénzes levelet a cég január hó 17-én Pitestiben postára adta, s ez január hó 21-én megérkezett Temesvárra. A pénzes levelet Ranschberger Andor igazgató vette át, aki azt Sebestyén Miksa főpénztárosnak adta át felbontás végett. Mint hogy Sebestyén tudta, hogy a legutóbbi időben igen gyakran hiányok voltak a pénzesleveleknél és ő maga is csak nemrégiben 15000 lej helyett csak 14500 lejt talált az egyik pénzes levélben a levelet

négy tisztviselő jelenlétében bontotta fel.

Hogy mennyire indokolt volt az óvatosság a jelen eset is igazolta, mert a levélben a jelzett 43000 lej helyett csak — *papirosszeleteket találtak.* Az ügyészség elrendelte a nyomozást.

Ez esettel kapcsolatban fel kell emléktetni, hogy már a nyár folyamán nagyon gyakran megtörtént, hogy idegenből jött levelekből hiányoztak a mellékelt bankjegyek, illetve a címzettek csak később tudták meg, hogy hozzátartozóik pénzt küldtek részükre levélben, de ezeket a leveleket sohasem kapták meg. Értesítéseink szerint az egyik temesvári postai alkalmazottnak nagyon közel álló nő a temesvári Központi banknál igen gyakran vett be idegen valutát s így a hatóság jól tenné, ha ily irányban is megindítaná a nyomozást.

FARSANGI PROBLÉMÁK.

Keztyüs kézzel . . .

(Felhívás a bálózó ifjakhoz.)

A bálózó hölgyeknek nagy panaszaik vannak az idén a bálózó ifjak ellen. Közreadjuk a panaszt, mert alapja van.

A régi békevilág elegáns báljait el se lehetett másképp képzelni, minthogy a frakkos, smokingos ifjak hóhérral glacé keztyűt húztak és úgy vitték táncba hölgyeiket. A fehér keztyű sokkal több volt, mint divatos kiülőség. Elengedhetetlen kellett volt ez a bálózó hölgyek toalettjeinek védelmére.

A bálba menő fiatal leány általában bearanyozója az első rózsás crep de chine bál ruhá. Heteiken át disziti lelkének ezer gondosságával, félti a szellőtől, a lehellettől is, nehogy az istenért, véletlenül egy kis folt essék rajta. A régi bálók udvarias ifjúságában volt annyi poézis, hogy megértette a hölgyek eme féltékeny szerelmét a bál ruhák iránt. És volt bennük annyi gavalléria, hogy kiemléni segítettek nekik is, amit kiemléni valónak tartott a nő, aki kitüntette gavallérját azzal, hogy táncba ment vele.

Aztán jött a háború. A bálók elmaradtak a nagy vérözön első éveiben. Majd pedig kezdett elfogyni minden anyag. A fehér glacé keztyűhöz való anyag is. A bál toalettek anyaga is. A háború utolsó éveiben föléledt bálók pedig már csak leegyszerűsített estélyi ruhákat láttak, melyeknek viselői ugyszólván berendezkedtek rá, hogy kénytelenek eltűnni a táncosok izadattól, keztyűmélküliségét.

A háborúnak több mint öt éve, hogy vége van. A bálózó hölgyek Páris diktálta drága selymekben, moarékbán és brokátokban jelennek meg a báltermekben. Minden ruha egy-egy vagyoni.

Ellenben a táncos ifjak továbbra is keztyű nélkül viszik táncba

hölgyeket és nem törődnek vele, hogy a cigarettától, vagy az izadatságtól nyoma marad ujjainak a kényes, drága toalettek. Pedig ma már tele van glacé keztyűvel minden keztyűs bol.

A bálak rendezőinek előrelátó udvariasságára apellálnak bálózó hölgyeink első sorban és őket kérik, hogy rendeljék el a táncosok részére legszigorúbban a fehér keztyű kötelező viselését. De számítanak szép hölgyeink a bálba járó ifjak előzékenységére és lelkiismeretességére is, mert bizonyára ez utóbbiak sem óhajtják, hogy kellemetlen emlékek hagyják el a tánctermet az, ki ártatlan lelkének rózsáival színesre himezte a bál poézisét.

Ha azonban amit nem várnak a felszólaló hölgyek, mégis eredménytelen maradna az apellata, akkor csöndes megegyezést fognak kötni, hogy csak olyan táncos, kapjon táncosnőt, akinek keztyű van a kezén.

Por.

Dr. Mülek Lajos meghalt

(Volt aradi közjegyző és függetlenségi politikus halála.)

Szükszávu rövid budapesti távirat jelenti, hogy Mülek Lajos dr. volt aradi közjegyző Mátyásföldön levő lakásában rövid szenvedés után hetvenhárom éves korában hirtelen meghalt. A halálhíre elsősorban Aradon kelt őszinte és igaz részvétet, ahová Mülek Lajost közel négy évtized emléke fűzte. Vele a régi Arad egy markáns egyénisége dőlt ki a sorból.

Mülek Lajos Aradon született 1851-ben és tanulmányai elvégzése után a budapesti egyetemre került. A kitűnő felfogású fiatal ember minden vizsgáját kitüntetéssel végezte el és 1875-ben Aradon megnyitotta ügyvédi irodáját. A fiatal ügyvéd már akkor tevékeny részt vett a politikában, a volt függetlenségi és negyvennyolcas pártnak agilis tagja volt és helyet foglalt a már megszűnt függetlenségi Arad és Vidéke alapítói között. Mint ügyvéd a legkitűnőbbek közé tartozott és kilenc évig volt elnöke az ügyvédi kamarának. Híres volt, mint asztjoperspeciálista és közel nyolcvan sajtópórt képviselt. Évekig tagja volt Arad városi törvényhatósági bizottságának és szellemes közbeszólásával, intelligens beszédével mindig le tudta kötni a közgyűlés érdeklődését. Két ízben függetlenségi programmal megválasztották országgyűlési képviselőnek is. Mint parlamenti szónok is nagy sikereket aratott és meglátogatta 1887-ben Turinban Kossuth Lajost. A nagykonceptiójú politikus elfoglaltsága mellett verseléssel is foglalkozott és hangulatos versei többször láttak napvilágot a Közlöny hasábjain.

1906-ban az akkori koalíciós kormány közjegyzőnek nevezte ki Aradra és ettől az időtől kezdve egész 1920-ig végezte hivatalát. Három évvel ezelőtt repatriált Magyarországra, de ugyilátszik az új magyar árával nem tudott megbarátkozni, mert teljesen viz-

Orvos-bírák.

(Büntetőjoggal ruházták fel a hatósági főorvosokat.)

(Saját tudósítónktól.) A városi orvosi hivatalhoz ma délelőtt egészségügyi szempontból nagyfontosságú rendelet érkezett a népjóléti miniszteriumtól. A rendelet közigazgatási szempontból is rendkívül érdekes, mert egy régen bevezetett közigazgatási jogszokást változtatott meg. Kimondja, hogy az egészségügyi kihágások felett ezentúl nem a rendőrség kihágási bírósága, hanem a város, illetőleg a megyei főorvos ítélkezik. Egészségügyi szempontból azért fontos ez az intézkedés, mert a kihágási bíróságot hosszadalmasan hónapokon keresztül halasztotta az ítélet kimondását, a vádlottak pedig kihallgatásuk alkalmával tanukat idéztettek be és igen gyakran sikerült nekik a legsúlyosabb egészségügyi visszaélést is elsimítani. Míg az eljárás folyt ellenük, addig nyugodtan folytathatták üzemeiket és csak véletlenül volt az, hogy a hatósági személynek sikerült az illetőt rajtakapni lelkiismeretlen üzérkedésében.

A mai naptól kezdve ez a helyzet megváltozik. Ha például romlott vaját vagy hamisított tejet fedeznek fel a hatóság emberei az árusítót azonnal a városi főorvos elé vagy hogyha az eset a megyében történt, a megyei főorvos elé viszik, aki a hatósági közeg által felvett jegyzőkönyv alapján haladéktalanul kimondhatja a legsúlyosabb ítéletet. A megbüntetett embernek azonnal kötelessége kifizetni a rá kirótt pénzbírságot. Ezzel elérhető az, hogy az illetőknek többé nem lesz kedve lelki-

szavonult a politikai életről. Műlek Lajos már régebb idő óta csontszuban szenvedett, míg most be

tegsége végzett vele. Halálát előkelő és kiterjedt aradi és budapesti rokonsága gyászolja.

Harcias színházi karmester.

(Kutyakorbáccsal fenyegette meg az újságírókat. — A temesvári színház újabb botránya. — Wirsmüller karmester levele a szerkesztőségekhez.)

Nem kell példákra hivatkozni annak bizonyítására, hogy a legjelesebbeket is érték mélyen lesújtó kritikák, hiszen köztudomású, hogy legutóbb még Molnár Ferenc Vörös malom-jának budapesti bemutatója után is olyan kritikák láttak napvilágot, melyek Molnárt és legújabb darabját ugyszólván ledorongolták. Ismeretes, hogy Wagner Rihárd egyik leghevesebb ellenfele a Neue Freie Presse világ ismert zenekritikusa, Hanslick volt, aki még egy Hans Richterről a „Götterdämmerung” bécsi premierje után roppant elítélőleg emlegett meg a lapjában. Köztudomású azonban az is, hogy a tehetségtelenek, a művészet mesteremberei, minden őszinte s így rájuk nézve természetesen lesújtó kritikát személyüket ért inzultusként kezelnek s még a tettlegesség től sem riadnak vissza, hogy ezt a vélt sérelmet megtorolják már annál is inkább, mert azt művészi produkcióval beföldni nem tudják.

Ez utóbbinak tipikus esete most történt Temesvárott. A temesvári magyar színház karmestere, egy Wirsmüller Mihály nevű, ur, aki Szatmáron kezdte „dirigens” működését, Temesvárott első karmester lett, mert Kovács karmester otthagytá a színházat és Aradra szerződött. Wirsmüller működéséről minden színházlátogatónak, de még a színház tagjainak is megvan a véleménye s ennek a sajtó kritikái több ízben adtak nyílt és őszinte kifejezést — éppen a magyar színészet érdekében, mert a gyöngye, hozzáemértő karmester által előkészített operettek s az ő hibái folytán rossz zenekar elriasztják a jóízű, zeneileg képzett közönséget a színházról.

És ez a Wirsmüller, ahelyett, hogy magába szállt volna, egy német és egy magyar temesvári napilap szerkesztőségéhez szellemi és zenei nyílvánzó méltó levelet írt, melyben figyelmezteti, hogy „van egy igen szép kutyakorbáccsa, amellyel már egy ízben tisztességre tanított egy efféle tiniakulit.”

Ebből állhat Wirsmüller ur ügye, ha kutyakorbáccsal emleget s kár volt hivatkozni, hogy ezt egy ízben már használta, mert ezzel is csak azt igazolja, hogy azelőtt is megirták róla az — igazat.

Wirsmüller ur állítólag színházi karmester, s így dirigens palcaváló a kezébe, nem pedig korbács, a minthogy az újságíró is a tollal írta meg a kritikáját — legtöbbször is tulenyhén, éppen a magyar színházra való tekintettel.

Belátjuk azonban, hogy tévedtünk, mert az ilyen zenei kufároknek nincsen helyük a művészet templomában, ezek ellen indokolt még az az eljárás is, melyet annak idején Krisztus is eredményesen alkalmazott a templomban. Wirsmüller levele az is írja, hogy a lapok ne foglalkozzanak vele, mert ő minden kritikán felül áll. Igaz van, nem érdemes vele foglalkozni, mert minden kritikán — aluli.

A temesvári újságírók szervezete különben természetesen a legnagyobb felháborodással foglalkozott azzal a kvalifikálhatatlan és brutális támadással, melyet Wirsmüller levele a sajtó és kritika szabadsága ellen jelent, az esetről jelentést tesz a cluji központnak, egyben Fekete Mihály színházigazgatótól a legmesszebbmenő elégtételt követeli. Bugél Jenő.

Hogy áll a lej?

1924. január 24-én 100 lejért adtak:

Nálunk:

2.56 svájci frankot,
10.50 francia frankot,
14.000 külföldi magyar koronát,
18500 tényleges magyar koronát,
19.000 belföldi magyar koronát,
35.400 osztrák koronát.

Zürichben 2.99 frankot

Budapesien 15,400—16,900 K-t

Irodalom, művészet

* Aradi színházi műsor. Péntek: Vörös malom, pokoli színjáték. B. bérlet. Szombaton: Vörös malom, pokoli színjáték. C. bérlet. Vasárnap délután és este: Vörös malom, pokoli színjáték. Bérletszünet.

* A temesvári színház műsora. Pénteken: Pompadour (operett-bemutató, premier-bérletben.) Szombaton este 8 órakor, vasárnap délután 6 órakor és este 9 órakor: Pompadour.

* Aradi újságírók jelmezestélye február 2-án, a Központi szálló nagytermében.

* Timisoarai újságírók jelmezestélye február hó elsején.

* Aradi színházi hírek. Vörös malom. Molnár Ferencnek Vörös malom című színjátéka áll ma Aradon az érdeklődés központjában. A csütörtöki táblás ház mellett történt bemutató egyelőre azt jelenti, hogy a színház sorozatosan tartja a darabot műsoron, olyanformán, hogy a vasárnap délutáni és esti közönség is ezt az előadást kapja. A pénteki második napra, sőt a szombatra is már majdnem teljesen elkelték a jegyek, a Molnár darab tehát mindaddig megy, míg ez a szokatlan érdeklődés meg nem csappan. A színház különben is olyan felkészültséggel hozta színre ezt a darabot, amely minden várakozást igazol. A Vörös malom mindvégig a premier szereposztásában kerül színre és Gergely Gizi minden alkalommal lép a

szenzációs színjátékban. — Előadás a nyugdíjas színészek javára. Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné lesz a színházban. A matiné a nyugdíjas színészek felségélyezésére szolgál. Már a nemes cél minden pártfogásra érdemességet megmagyaráz és indokoltá teszi a közönségnek legnagyobb foku érdeklődését. A színház azonban olyan műsorral is lév elő, a mely a legfőbb igényeket is kielégíti. A társulat elsőrendű tagjai mellett fellépnek R. Hegedüs Béby és Bing János kiváló aradi műkedvelők, valamint Weisz Pál timisoarai hegedűművész. A műsoros délelőtti konferansa Tompa Béla főrendező, zenei intőzője Csányi Mátvás karmester, alkalmi prologót Serényi József újságíró írt a matinéhoz. — Hajduk hadnagya. Rajna—Czobor operettjének a Hajduk hadnagyanak lesz jövő héten Aradon a reprise. A kitünő, csupa hangulat és csupa szentimentalizmus operettből erősen folynak már a próbák és az énekes személyzet minden erőssége játszik benne. A nagyobb szerepek Balogh Böske, Szeghő Lili, Bartók Etus, Róna, Tompa, Ekecs, Darvas, Selmeczy és Ladiszlay kezeiben vannak.

Molnár: Vörös malom 90. — lej KELET hírlapjában, Arad

Házasság 1924-ben.

(Hozzászólások.)

Amint az előrelátható volt, a „Menyasszony” érdekes és intelligens levele kiprovokálta a hozzászólásokat. Elsőnek a „Doktorné” üzent harcot az ismeretlen menyasszonynak, mire ma a menyasszony heves ellentámadásba megy át egy hozzászólás formájában. Érdekes két ilyen egymást nem ismerő nőnek a szellemi tornája. Ugy tűnik fel, mintha a konzervatív világnézet ütköznék össze a szabadabb felfogással. Mindkét nőnek, az asszonynak és a leánynak is igaza van a maga szempontjából, hisz mindketten a boldog házasság nagy problémáját szeretnék megoldani, csak az eszközöket és a módokat látják másként. Ha helyet adunk a válasznak, teret kell adnunk a viszonyválasznak is. Lásuk, mit mond a viszonyválasz:

Igen tiszte! Szerkesztő Ur! Értetű meglepődéssel olvastam lapjuk legutóbbi számában a „Doktorné” aláírású hozzászólást, amely főként nekem íródott. Én inkább lettem volna kíváncsi a férfiak hozzászólására, de reflektálnom kell a Doktorné kissé csipős megjegyzéseire is. Dehet, hogy nincsenek helyes nézeteim a nőstülést illetőleg és a válaszoló már beérkezett asszony is azért vett tollat a kezébe, mert két fivére van, akik eddig még nem tudták kedvtükre való nőt találni. Nem ismerem egyik fiatalembert sem és éppen azért merem megállapítani, hogy az ilyen fifikus fiatal emberek nagyon nehezen találhatnak magukhoz való, ha olyanmilya skrupulózusak. Nem talállok megittörzött valót abban, hogy urleányok Jáváról és Foxtrótról beszélnek. Leánykorában a

Doktorné is beszélt társaságban valcerről és négyesről, akkor az volt a divatos tánc, ma ez. Hogy gondolja azt a levélíró, hogy egy, urilány a beszélgetés során előhozakodik főzési tudományával. Miről beszélhet férfitársaságban egy fiatal leány: színházról, divatról, táncról, irókról stb. Főlélegesen tartom, hogy a leány a főzésről és háztartási dolgokról beszéljen, az illető fiatalember ugyanis tudja, vagy legalább is feltételezi, hogy a leány a szülői házból megtanult főzni.

Magáról a házasságról nem írtam, mert ezt kifejtették már előttem. Az én véleményem szerint boldog és harmonikus házasságot csak ott lehet, ahol a szimpatia közös. Azzal mindenki tisztában van, hogy a házasságban a pénz nem minden (de a főzés sem.) Még valamiről. Hogy az idealista leány 400 ezer lejével még nem tudott férjhez menni, arról ő nem tehet. Nem mindenki lehet olyan szerencsés, mint a Doktorné, aki hozomány nélkül diplomás embert kapott. Azután a szerelem is szerepet játszik a férjhezmenésben és ugye bár nem mindenki megy szívesen olyanhoz férjhez, akikt nem szeret. Talán ez az eset áll fenn a négy százezer lejes idealista leánynál is. Ha minden asszony tud alkalmazkodni a férjéhez, az adott viszonyokhoz, akkor az mindig boldog és megelégedett lesz, ott a harmonikus házasságot megdönthetetlen és soha nem áll be a közöny és unalom.

Szerettem volna még többet írni, de nem akarok drága helyükből többet elrabolni. Maradok Szerkesztő urnak őszinte tisztelettel
A „menyasszony.”

Aradi mozi hírek.

? Pénteken utoljára kerül színre az a csodálatosan szép keleti történet, amelynek főszerepét a legjobb magyar színész: Lenkeffy Ica. Velence szépségversenyének győztese játsza. A kelet csodái elevenednek meg a filmen, az emberi lélek harcoss vergődése épül ki a drámában. — Sulamith roham az álma után, melyet egy varázsos éjszaka utjelölésül küld neki. Nagy szenvedéseken visz az ut az álom felé s végül a tragédia pillanatában elérkezik a megmentő Absolon. A szerelem, a nagy egymásra találásnak boldog pillanatai következnek s Sulamith álma boldog befejezéshez ér. A film érdekességét nagyban emeli az, hogy Absolon szerepét az aradi színház volt művésze, Kertész Dezső alakítja.

* A velencei kalmár filmen. Shakespeare világhíres drámáját, A velencei kalmárt, filmre dolgozták fel a németek. A film felvételei a helyszínen, Velencében készültek. A főszerepeket a német filmművészet legelső stárijai: Henny Porten, Harry Liedtke és Werner Krauss játszik. A film a német filmgyártás világfilmjei közé tartozik és hónapokon keresztül tartották műsoron a világ városok legelső filmszínházai.

Macdonald kormány a hivatalában

(Lord Curson nem fogadta Macdonaldot. — Allitólág szünőben van a vasutassztrájk.)

Londonból táviratozzák: A vasutassztrájk változatlanul tovább tart. A sztrájkolók ma demonstratív jellegű tüntetést rendeztek és tudomására hozták a kormánynak, hogy minden kísérletet, amely a forgalom újra való felvételére irányul meg fognak akadályozni és még az erőszaktól sem riadnak vissza. A sztrájk első következménye már beállott. A szénkereskedők elhatározták, hogy egyes fogyasztóknak hetenként csak 200 kilogram szén adnak el, nehogy beálljon a szénhiány. A londoni lapok erősen csökkentették példányszámukat. A kormány, rendeletet adott ki a szénfogyasztás korlátozására, amely főképpen a központi fűtésre vonatkozik. Valószínű, hogy a gáz és a villany fogyasztására vonatkozólag is korlátozó intézkedéseket léptetnek életbe.

A közönség nagy érdeklődéssel tekint Ramsay Macdonald akciójára, amely arra irányul, hogy a sztrájkot befejezze. Az élelmiszerüzleteket a vásárlók valóságosan megrohanták úgy, hogy egyes üzletek teljesen beszűntették az élelmiszereladást. A közönség körében kevés hitre talál egyes lapok az a jelentése, hogy a sztrájk lanyhulni kezd.

Londonból táviratozzák: A mozdonyvezetők sztrájkja szünőben van.

Londonból táviratozzák: Ramsay Macdonald munkáspárti kormány tegnap tartott először minisztertanácsot, amelyen a munka nélkülség, a lakáshiány és a háboruban résztvevők elhelyezésének kérdésében hoztak határozatot.

Az új angol kabinet.

Az új angol kabinet vezető tagjai a következők: Miniszterelnök és külügyminiszter: Ramsay Macdonald, titkos pécsetőr és helyettes miniszterelnök, tehát az alsóház vezetője: Clynnes, a titkos tanács elnöke: lord Parmoor, mint ilyen a felsőház vezetője, lordkancellár: lord Haldane, kincstári kancellár Snowden, belügyminiszter Henderson, gyarmatügyi miniszter H. Thomas, hadügyminiszter: Walsh. India minisztere Sidney Olivier, tengerészeti miniszter Chalmersford, külügy minisztere Thomson tábornok, kereskedelmi miniszter Sidney Webb, népjólét Wheatley, mezőgazdaság Noel Buxton, közoktatás Trevelyan, közmunkaügyi Thomas Shaw, postai miniszter Hartford, szónokminiszter Weedwood ezredes, közmunkák minisztere Jewett.

Az új miniszterek ma déli tizenkét órakor vették át hivataluk vezetését az eddigi konzervatív miniszterektől.

Lord Parmoor, az angol pacifista mus egyik kimagasló vezetője, az

egyházjog terén híres tekintély. Mielőtt a király meghívta a felsőházba, konzervatív képviselő volt.

Lord Haldane szabadelvűpárti, a háború előtt hadügyminiszter, később lordkancellár volt.

Lord Chalmersford India alkirálya volt 1916-tól 1921-ig és ő vetette meg az indiai önkormányzat alapjait. Hosszu ideig mint mérnök működött Dél-Walesben és Queenslandban.

Walsh, az új hadügyminiszter, fiatal korában bányamunkás volt. Lloyd George háborús kormányában kétszer viselt államtitkári állást.

Thomson tábornok a háború kitörése előtt katonai attasé volt Bucarestben, azután Szófiában.

Thomas Shaw, a textil munkások szakszervezetének vezetője és a második internacionála titkára.

Jewett szintén textil munkásokból küzdötte fel magát.

Hartford a dél-walesi bányamunkásszövetség elnöke és egyben vezetője a Labour Party radikális skót szárnyának, amely 18 képviselőt számlál.

Clynnes Lloyd George háborús kabinetjében államtitkári állást töltött be.

Lord Curson nem fogadta Macdonaldot.

Londonból táviratozzák: Erdős epizód játszódott le, amikor a most hatalomra jutott munkáspárti kormány miniszterei hivatalaikat átvették. Baldwin megbukott kormányának valamennyi minisztere ma megvárta, amíg utódja elfoglalja a miniszteri széket, hogy hivatalát átadja. Tudavelvő, hogy az új kormányban a külügyi tárcát Ramsay Macdonald tartotta meg magának és ő neki kellett átvenni a külügyminiszterium hivatalait lord Cursontól, Baldwin kormányának külügyminiszterétől. Ramsay Macdonald, mint többi miniszterfő, ma délelőtt ment először a külügyminiszteriumba abban a hitben, hogy Curson várakozik rá. Curson fényleg fentjárt ma a külügyminiszteriumba, de amikor megvárta, hogy jön Macdonald a hivatalból eltávozott mielőtt még Macdonaldal találkozhatott volna.

Párisból táviratozzák: Itt mindenki Ramsay Macdonaldnak, az angol miniszterelnöknek a Franciaországgal szembeni esetleges tervéről beszél. A francia sajtó annak az aggodalmának ad kifejezést, hogy a francia-angol viszonyban az eddigig is fellelő feszültség fog bekövetkezni. A Petit Parisien és a Temps arra az eredményre jutnak, hogy Poincaré kormányának a Ruhr politika terén azonnali kezdeményezéssel kell elébeugrni minden angol akciónak.

HIREK.

Előkészületek Lenin temetésére

(Nem változik a szovjet politikája. — Pénteken választják az új tanácselnököt.)

Moszkvából táviratozzák: Lenin holttestét különvonaton vitték Gorkiból Moszkvába és tegnap nagy szertartások között tették ki közszemlére a szakszervezetek csarnokában. Az utvonalon, ahol a pályaudvarról a szakszervezetek csarnokáig vitték a koporsót, óriási tömeg állott sorfalat. A koporsót népbiztosok vitték a vállukon. A koporsó fedelén kis üveglap volt, amelyen keresztül jól kivehető volt Lenin vonásai.

Calserin külügyi népbiztos ma fogadta a külföldi lapok tudósítóit, akiknek kijelentette, hogy amint köz tudomásu is, Lenin tavaly óta nem vett aktív részt a kormányzásban. Ezért semmiféle feltevés nem állhatja meg helyét, amely szerint Lenin halálával megváltozzon a politika, a melyet ő kezdeményezett azzal a törekvéssel, hogy helyreállítsák a békét és biztosítsák a gazdasági újjáépítést. Arról még nem határoztak, hogy a népbiztosok tanácsának élére új elnököt válasszanak-e, vagy pedig az irányítást, úgy mint tavaly, több népbiztos együttesen gyakorolja-e?

Moszkvából táviratozzák: A szovjet legfőbb vezetősége úgy határozott, hogy Lenint a moszkvai vörösteren, a Kreml fala előtt temetik el.

Moszkvából táviratozzák: Lenin utóda a népbiztosok tanácsának elnökségében állítólag Stalin, a kommunistapárt elnöke lesz. A szovjet-köztársaságok uniójának kongresszusa erről 26-iki ülésén fog határozni. A környékbeli városokból és falvakból ezerszámra özönlik a lakosság, hogy résztvegyenek Lenin temetésén. Lenin holttestének hatalmas ravatalát valóságos palmaerdő veszi körül és a koszorúk beláthatatlan tömege borítja. A temetés ideje alatt Moszkva összes templomainak harangjai szólani fognak.

Venizelosz nem királpárti.

Athénből táviratozzák: Venizelosz ma egy beszédében kijelentette, hogy a királyság nem szükséges. Ezzel kapcsolatosan a köztársasági párt vezetője javaslatot terjesztett be a nemzetgyűléshez, amelyben pártja követeli, hogy a királyi háznak a trónról való letételét és a köztársaság kikiáltását emeljék törvényerőre.

— Gritta Ovidiu — lugoji rendőrprefektus. A Monitorul Oficial legújabb száma közli, hogy a belügyminiszter Gritta Ovidiu volt aradi rendőrprefektust, Lugojra helyezte át rendőrprefektusi minőségben.

— A japán trónörökös esküvője. Londonból táviratozzák: A tokiói udvarnál a japán trónörökös közeli esküvője alkalmából diplomáciai fogadtatás volt. Az uralkodónál megjelentek Anglia, Franciaország, Olaszország és Németország nagykövetei, Belgium követe, az amerikai Egyesült Államok ügyvivője és Kína nagykövete. Kifejezték kormányaik szerencsekívánatait és átvujtották országaik nászajándékait. A japán kormány ugyan bukófélben van, de a váltság megoldását tekintettel a közeli esküvőre, az esküvő utánra halasztották.

— Új szaktanfolyam. Január hó 28-án az aradi fa- és fémipari szakiskolában román nyelvű stabil tanfolyam kezdődik. Beiratkozások délután 5-6 óráig a szakiskola igazgatói irodájában.

— Háztulajdonosok országos kongresszusa. A csatolt területeken működő összes háztulajdonos szövetségek Brasovban 1924. február 3-án délelőtt 10 órakor országos kongresszust tartanak, amelyen a regátbeli háztulajdonosok is részt vesznek. A kongresszus tárgya az új lakbérleti törvény és különösen a lakásrekvirálás ellen foglalandó állásfoglalás. A kongresszusból kifolyólag egy küldöttség Bucarestbe is megy.

— Halálozás. Fleischer Adolf ismert aradi butorgyáros, a Fleischer Testvérek cég tulajdonosa, január 24-én éjjel hosszú szenvedés után meghalt. Az elhunytat előkelő és kiterjedt rokonság gyászolja.

— Február végére biztosították a magyar kölcsönt. Budapestről táviratozzák: Párisi jelentés szerint a jóvátételi bizottság hozzáfogott a kölcsön ügyében felvett két jegyzőkönyv átvizsgálásához. Ez a munka körülbelül két hétig fog tartani, azután kinevezik a kölcsönt ellenőrző magyarországi főbiztosát. A kölcsön kibocsátását azonban már február végére biztosították. Bethlen miniszterelnök még Londonból való elutazása előtt kijelentette ismételtelen a Daily News munkatársának, hogy reméli, hogy az angol tőke Magyarországon is keresni fogja az elhelyezkedést.

— Timisoarai niaságrók jelmezes estélye február hó elsején.

— Az aradi kisvonat karambolja. Könnyen vezetéssé válható baleset történt ma délután Aradon a Romanului (Zrinvi) ucca bejárata előtt. A kisvonat a Városi kávéház előtt elindult az Avram Iancu (Szabadság) tér felé és ugyanakkor a Romanului uccából egy hordókkal megrakott kocsis jött ki a főterre. A kisvonat a legnagyobb gyorsasággal robogott és nem lehetett kellő időben megfékezni, nekiment a sineken keresztül haladó kocsinak. Szerencsére súlyosabb baleset nem történt, csak a kocsis rongálódott meg és a kocsis szenvedett kisebb sérüléseket. Az ilyen esetleg sokkal súlyosabbá válható baleseteknek csak egy módon lehet elejét venni, ha az illetékes körök szigorúan figyelmeztetik a vonatvezetőket, hogy ezen a legforgalmasabb uccán csak nagyon lassan haladjanak a kisvonattal.

— Aradi újságrók jelmezes estélye február 2-án a Központi szálló nagy termében.

— Vadászat közben agyonlőtték. Néhány nappal ezelőtt Marsiane Jon, jómódu lugoji gazda sógorával vadászatot volt. Farkasra vadásztak s dacára a rájuk törő sötétségnek s a hirtelen támadt hózatarnak, folytatták utjukat. Hirtelen egy lövés dördült el s Marsiane vértől borítva összeesett. Marsiane sógora néhány lépésre tőlük látott egy sötét férjialakot. De nem ismerte meg s így a tettesnek sikerült az éj sötétségében elmenekülni. A lugoji rendőrség megindította a nyomozást, mely hivatva lesz kideríteni, vajjon szándékos emberölésről, vagy szerencsétlen véletlenségről van szó.

— Országos birkozóverseny lesz január 27-én, vasárnap az AMTE rendezésében, a Munkás-Otthon nagytermében. Előmerközések délelőtt 10 órától, döntő este 8 órai kezdettel.

— Waldbauerék az éjjel keztek és így a tegnapi éjszakai hangversenyt ma, pénteken biztosan megtartják. Kezdeté pont fél 9 órakor.

— A timisoarai újságíró-bátra szóló meghívókat a rendezőség ma küldi szét. A jegy megváltásához feltétlenül szükséges a meghívó felmutatása. Akik tévedésből nem kapnának meghívót, de arra igényt tartanak, kéretnek, hogy forduljanak a Bánát hírlapirodához, mint báli irodához. Jegyek ugyanott kaphatók. A még rendelkezésre álló idő rövidsége miatt a jelmezben való megjelenés nem kötelező, ellenben a jelmez nélküli közönség kéretik, hogy estélyi ruhában jelenjen meg. A legkellemesebb szórakozásokról a timisoarai újságírói kar, valamint száztagu rendezőség gondoskodik.

— AAC. táncanfolyama pénteken este fél 9 órakor kezdődik a Fehér Kereszt nagytermében.

— Betörés. Biermann József, az aradi Eminescu (Deák Ferenc) ucca 20. számú ház lakója feljelentést tett a rendőrségen, hogy lakásába behatoltak és nagymennyiségű ruhaneműt és egyéb értékeket vittek el. A rendőrség megindította a nyomozást.

— A szeparatista alattvalók segélykiáltása. Berlinből táviratozzák: Speier városa szikratáviró utján se-relvkiáltást intézett a világ művelt réseihez, hogy mentse meg azokat a foglyokat, akiket szeparatisták vettek börtönbe és sanyargatnak azért, mert nem ismerték el kormányukat.

— Meglopott detektív. A timisoarai erzsébetvárosi rendőrséghez beosztott egyik detektív jelentést tett a gvárvárosi rendőrségnek, hogy amíg távol volt lakásáról, valaki fölfeszítette és onnan 10 ezer lej értékű ruhaneműt és egyéb értéket vittek el. Az ügyben a rendőrség, de elsősrban maga a károsult detektív a legerősebb nyomozást folytatják.

— Ittas betörés. A temesvár-józsefvárosi Hunyadi-ut 66. szám alatt Schwarz Sándor kereskedő raktárát éjszaka valaki feltörte és onnan egy pár lőszerszámot és négy szalmakosárba fonott palackot vitt el. A feljelentésre azonnal megindított nyomozás eredménnyel járt, mert hamarosa előállították Erhardt Antal munkanélküli egyént, aki beismerte a tett elkövetését. Erhardt azonban ittas volt és a nyomozó hatóság megállapítása szerint is beszámíthatatlan állapotban követte el tetteit. — A temesvár-erzsébetvárosi Kiszaludytér 3. szám alatt Riedl Viktor hentesüzletébe betörték és onnan 5 ezer lei értékű szalonnát és kolbászt loptak el. A rendőrség nyomozza a tetteket.

Titokzatos testvérgyilkosság.

(A vizsgálat érdekes eredményei.)

(Saját tudósítónktól.) Az élelnek feltűnést keltett titokzatos temesvári gyilkosság ügyében ma szálkott ki a törvényszéki vizsgálóbizottság. Felboncolták a két Vukov fivért és megállapították, hogy az első ízben felvett rendőrségi jegyzőkönyv ellentétben áll a tényekkel. Megállapítást nyert, hogy az idősebb fiú, Vukov Vitomir, aki katoná volt nem három lövést kapott, hanem csupán csak egy lövés érte a jobb halántékán. A lövés természetéből azt hiszik, hogy közvetlen közletről érte Vukov Vitomirt és valószínű, hogy önmaga ölte meg magát. Vukov Zsiva fejét azonban messzebről érte a gyilkos golyó és hátulról. A vizsgálóbizottság tüzetesen átvizsgálta a szobát, ahol a gyilkosság történt és egy golyót a falban, egyet pedig a szekrénybe furódva találtak.

A vizsgálat alapján a törvényszéki vizsgálóbizottságnak az a nézete alakult ki, hogy a testvérek összevesztek. A fiatalabbik fiú rálőtt a katonára, aki erre kicsavarta a kezéből a fegyvert, mire a fiatalabb menekülni akart. Az idősebb fiú mint egy önvédelmében a kicsavart fegyverrel rálőtt Zsivára, akit azután a golyó halálosan talált. Vitomir amikor látta, hogy öccse holtan rogyott össze, akkor fordíthatta csak a fegyvert önmaga felé.

Elszámolásra hívják fel Károlyi Mihályt

(Hová fordította az Amerikában gyűjtött dollárokat.)

Newyorkból táviratozzák: Az Amerikai Magyar Népszava főszerkesztője: Berkó Géza az összes magyar lapokban fellívást intéz gróf Károlyi Mihályhoz, a volt magyar köztársasági elnök-höz. A felhívás ismerteti azt a tényt, hogy az Amerikai Magyar Népszava mint egy huszonöt esztendő óta Kossuth Lajos szellemében dolgozó lap az 1914 előtti békeévek végén meghívta Károlyi Mihályt, mint a magyarországi függetlenségi párt akkori elnökét és vendégül látta az Egyesült Államokban. Károlyi 1914-ben, amikor kintjárt, pénzt gyűjtött az amerikai magyarok között, mint monddta a függetlenségi párt választási céljaira. Több mint 60 ezer dollár gyűlt össze. A pénzt Károlyi nem mint a gyűjtéskor hirdette, a függetlenségi párt céljaira költötte el, hanem 1000 dollárt az ultraradikális Előre című lapnak, 5000 dollárt pedig Kunfi Zsigmondnak, a szocialista párt egyik vezérének adott át, akinek semmi

közössége nem volt a függetlenségi párttal. Az 1914 novemberében gyűjtött pénzből 37.000 dollárt az Amerikai Banknál helyezett letétbe, amelyből 1919 októberében már csak 16.000 dollár volt a bankban ebből a pénzből, jon el a hiányzó 20.000 dollárral. Követeli ezt a lap annál is inkább, mert alapos a gyanúja, hogy Amerikai Magyar Népszava meghívására jött Amerikába, tehát a lap most követeli, hogy számoljon el a hiányzó 20.000 dollárral. Követeli ezta lap annál is inkább, mert a gyanúja, hogy Károlyi Magyarország elleni hazafias propagandára fordította a pénzt, amelyet amerikai magyarok a függetlenségi párt hazafias céljaira adtak össze. A lap kijelenti, hogy a megmaradt 16.000 dollárt illetően gondoskodott arról, hogy sem Károlyi, sem az emigráció Newyorki Magyar Hírlap című lapjának szerkesztői Hock János és Jászi Oszkár a pénzhez hozzá ne juthassanak.

Az olasz—jugoszláv szerződés következményei.

Írta: Theodor Ippen, volt osztrák-magyar nagykövet.

(A Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Mussolini olasz miniszterelnök diplomáciai bravurt követett el az olasz-jugoszláv egyezmény-nel. Teljesen mindegy, hogy vajon ez az egyezmény mennyi ideig fog tartani. Olaszország ezzel nagy gondtól szabadul meg, nem kell félnie egy minden percben kitörhető jugoszláv-olasz konfliktustól és emellett megtartja mindazokat az előnyöket, amelyek az elfojtott konfliktus csiráit köpeztek. Mint Sforza gróf volt olasz hadügyminiszter kiemelte, Olaszország legfontosabb érdeke a Juli alpesek megtartása Mengaridtól és Triglavtól a Krajnai Schneebergig. Ezáltal a mélyen Jugoszláv területre kitola határral mintegy 500 ezer szlovén és horvát került olasz uralom alá. Megszabadulván a jugoszláv konfliktus gondjától Olaszország mostan megvalósíthatja régi tervét, hozzáláthat a Földközi-tenger feletti hegemonia megszerzéséhez. A Földközi-tenger Olaszország számára fontosabb probléma, mint az Adria. Az Adria felett megszerezte a hegemoniát — legalább egy időre. — az Olaszor-

szággal kötött szerződés folytán. Mostan Franciaországtól kell megszereznie a Földközi-tenger feletti uralmat.

Jugoszlávia szintén igen sokat nyert az olasz-jugoszláv szerződés megkötésével. Belgrád is nagy gondoktól szabadult meg, hogy Olaszország egyelőre elállott minden ellenséges magatartástól és így Jugoszlávia Magyarországgal és Bulgáriával szemben is szabad kezét nyer. A Balkánon Jugoszlávia mindenestre mostan szabadabban hajhatja végre aspirációit. A fiumei kikötőre vonatkozó engedmények azonban nem valami nagy jelentőségűek. — Magyarországnak, amely rá van utalva a kikötőre, saját hajóflotásai vannak és egyébként is inkább vesz majd igénybe az olasz hajókat, mint a jugoszlávokat. — Csehszlovákiának nincs nagy keresnivalója az Adrián, a szaloniki kikötő is erős konkurrenciát jelent, úgy, hogy a jugoszláv kereskedelmi tengerészet kénytelen lesz az Adriát az olasz nyújtotta koncesszió ellenére is csakhamar elhagyni és az Atlanti, valamint a Csendes-óceánok új lehetőségeket keresni. A jugoszláv kormány az olasz egyezmény folytán tehát inkább politikai hasznot könyvelhet el. Megszűnik az

olasz-jugoszláv háború veszélye, amelybe biztosan belesodródni való na Magyarország, Bulgária és Csehszlovákia is. Így az egyezmény ezeket az országokat is megszabadította a háború veszélyétől.

Egy tanár halála.

(Papp György szívszélhűdés következtében meghalt.)

(Saját tudósítónktól.) Feketén ke-retezett gyászjelentést küldtek ma széjjel Aradon, rajta néhány sor: Papp György gimnáziumi tanár hatvanhárom éves korában kiszenvedett. Néhány sor az egész, de egy egész élet rejlik mögött, negyven évi küzködés, negyven évi türelem, bajlódás rakoncátlan gyerekekkel. Hirtelen vitte el a halál, mintha megakart volna kimélni a jóságos öreg tanárt a hosszú szenvedéstől. Tegnap délelőtt még megtartotta óráját a gimnázium nyolcadik osztályában. Amikor kijött, egy ideig a lyceum szolgáival beszélgetett, aki elmesélte, hogy egy ismerőse hirtelen meghalt. Papp tanár erre a következőket mondta:

— Hiába, az ember a saját végzete ellen nem harcolhat. Ha elkövetkezik a halál órája, akkor el kell hagyni ezt az életet. Ez ellen nincs orvosság! — Ezután elmondta, hogy két évvel ezelőtt szélhűdés érte és fél, hogy a hűdés megismétlődhetik, mert akkor nincs mentés, meg kell halnia.

Ekkor elvált a szolgától és a tanári konferenciák számára lementett szobába akart lépni, lenyomta a kilincset és ebben a percben a küszöbre roskadt. Néhány diák azonnal odarohant, bevitték a szobába és a dívánra fektették. Amikor felnyitotta szemét, néhány összefüggéstelen szót mormogott, amelyből csak egy szót érthettek az odaseregleté kollégái: ... leányom! ... Azonnal orvost hívtak, aki megállapította, hogy a tanárt szívszélhűdés érte. Kocsin lakására szállították, ahol este nyolc órakor kiszenvedett.

Papp tanár 1862-ben a biharmegyei Kóváron született, középiskoláit az oradea-marei gimnáziumban végezte. Pável Mihály oradea-marei görög katolikus püspök középiskolai tanulmányai végétével Rómába akarta a Propaganda Fide-be küldeni, azonban atyja kérésére Budapestre ment, ahol a teológia végeztével a budapesti Tudományegyetemen a magyar és latin nyelvzakokat végezte. Először Belényesen, majd Aradon működött, ahol harminckett évén keresztül tanított féradhatatlan buzgalommal és ahol ugyszólván mindenki ismerte.

— Timisoarai újságírók jelmezes estélye február hó elején.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Kétmilliósi fizetésképtelenség Aradon.

(Klein Sándor bórnyagykereskedő ellen kényszerjegyzési eljárást indítottak.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi törvényszék tegnap kényszerjegyzési eljárást rendelt el Klein Sándor aradi bórnyagykereskedő ellen. Klein Sándornak Aradon a Moise Nicoara (Petőfi) utcában volt üzlete. A fiatal, alig 27 éves kereskedő körülbelül másfél évvel ezelőtt nyitotta meg üzletét és nagy ügyességet fejtett ki az irányban, hogy minél szélesebbre terjessze ki bevásárlási körét. Az aradi bórkereskedők tartózkodtak az aradi fiatalembernek való hitelezéstől, akinek sok erdélyi és főként regáltbéli bórgyár és kereskedő nyújtott hitelt. Pénzemberek és magánosok Aradon is vannak érdekelve, mert Klein Sándor mindenkitől kért kisebb-nagyobb hitteleket, amelyekre kézizálog fedezetet adott. A kézizálogokat a bórgyárak szolgáltatták, amelyekből az árut hitelbe vagy kis készpénzzel is lehetett kapni.

Klein Sándor, aki másfél éven keresztül hitegette hitelezőit, hogy adósságait megfizeti. Két héttel ezelőtt eltűnt Aradról. Hozzátartozói azt állítják, hogy a fiatal kereskedő rövidesen visszajön, ennek azonban kevesen adtak hitelt. Klein Sándor amerikai utlevéllel távozott Aradról és így valószínű, hogy Amerikába távozott, ahonnan nem tér egyhamar vissza. A kereskedő távozása után naponta jelentek meg a napilapokban közlemények, amelyek arról szóltak, hogy a Klein Sándor veszélyére leköltött árukat elárverez-

— **Arverés az aradi vámhivatalnál.** Az aradi vámhivatalnál január 25-én, pénteken délelőtt 9 órakor nyilvános árverés útján különböző áruk kerülnek eladásra. Az eladó áruk jegyzéke a vámhivatal irodájának a táján van kifüggesztve.

Valutapiac.

Aradi valutaárak. (Január 24.) Francia frank 9.50, svájci frank 35, dollár 202.50, dinár 2.35, szokol 6, lira 8.85, angol font 8.75, magyar korona 0.0045, osztrák korona 0.002850. — Kifizetések Budapest külföldi 140, belföldi 190, Bécs 354, Prága 5.80, Zürich 34.75, Miláno 8.74, London 8.50, Páris 9.20, Newyork 201, Belgrád 2.30.

Temesvári valutaárak. (Január 24.) Newyork 2.02, dollár 202.50, London 854, angol font 875, Páris 9, francia frank 9.50, Prága 5.85, szokol 5.65, Miláno 8.76, lira 8.56, Zürich 34.90, svájci frank 34.75, Belgrád külföldi 2.30, belföldi 2.25, dinár 2.21, Budapest külföldi 140, belföldi 195, magyar korona 185, Bécs 354, osztrák korona 345.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Január 24.) Napoleon 103 ezer, Belgrád 346—378, Bucuresti 154—169, London 127400—139750, angol font 127700—140050, Miláno 1310—1435, lira 1320—1445, Newyork 30275—33275, dollár 30375—33375, Páris 1350—1500, francia frank 1365—1515, Bécs 0.42.45—47.

Zürichi nyitás. (Január 24.) Amsterdam 214.60, Newyork 580.50, London 2448, Páris 25.86, Miláno 25.15, Prága 16.80, Budapest 0.0198.75, Belgrád 6.63.75,

zik. Az árverések egy része már meg is történt. A hitelezők, amikor látták, hogy már semmi reményességük nincs arra, hogy Klein Sándor tartozásait rendezni fogja kényszerjegyzési eljárás megindítását kérték ellene, amit az aradi törvényszék el is rendelt. A bíróság vagyongondnokká dr. Popoviciu Sever ügyvédet nevezte ki, aki megállapította, hogy a passzívák körülbelül két és fél millió lejre rúgnak, ezzel szemben az aktívák alig tesznek ki 500.000 lejt. A mérleg szerint tehát a hitelezők kölcsönadott összegük legnagyobbat részét elvesztették.

A hitelezőknek az a része is károsult marad, akik a kézizálogként leköltött árukat elárvereztetették, mert a vagyongondnok ezeket az összegeket peresíteni fogja, azonkívül felkutatja a többi zálogként adott árukat is, amelyeknek elárverezése még nem történt meg és amelyeknek a csőd valószínű elrendelése esetén szintén a csődtömegben van helyük.

A fizetésképtelen Klein Sándor legnagyobb hitelezői bucarestii kereskedők. Egyik aradi bank 194 ezer lej erejéig van érdekelve az ügyben. Kézizálogra Vinkert Albert 95.000, Gergely Ödön 20.000, Fischer Mór 25.000, Stern Sándor 80.000, Barta Elemér 80.000 és dr. Váró Zoltán 130.000 lej erejéig adtak hitelt. A polgári bíróság Klein Sándor kényszerjegyzési ügyének tárgyalását március 15-ére tűzte ki.

Bucuresti 2.90, Bécs 0.0081.37.50.

Zürichi zárlat. (Január 24.) Amsterdam 214.50, Newyork 579.75, London 2443, Páris 25.75, Miláno 25.10, Prága 16.77.50, Budapest 0.02, Belgrád 6.62.50, Bucuresti 2.90, Bécs 0.008150.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Január 24.) Kifizetések: Páris 9.05, London 840, Newyork 201, Miláno 8.84, Zürich 35, Bécs 0.002825, Prága 5.80, Budapest 0.0075. — Valuták: Napoleon 8, léva 1.32, török lira 1.01, angol font 858, francia frank 9.55, svájci frank 36, lira 8.95, drachma 4, dinár 2.25, dollár 200, lengyel marka 0.00020, osztrák korona 0.0028.50, magyar korona 0.0055, szokol 5.75.

Egy lopás története.

(A közösen szerzett vagyont bármelyik házastárs elköltheti.)

(Saját tudósítónktól.) Érdekes ügyet tárgyalt ma Kovács József táblabíró büntetőtanácsa az aradi törvényszéken. Neteu Péter aradi hentesmester volt a vádlott, aki ellen felesége bűnügyi feljelentést tett lopás miatt. A házaspár három évvel ezelőtt jött haza Amerikából és Aradon hentesüzletet nyitott. Közösen elhatározták, hogy az újvilágban megakaratott pénzüket, 13.600 dollárt két egyenlő részre osztják és erről a megállapodásról az egyik aradi ügyvédnél okiratot is készítettek. Az asszony a reá eső részt, 6800 dollárt egyik fűzőjébe varrta és gondosan bezárta szekrényébe. A férj mesterségén kívül más üzlettel is foglalkozott, amelyhez tőkéje kevésnek bizonyult. Egy napon azután el-

határozta, hogy felesége pénzét veszi igénybe. A fűzőből felesége tudta és beleegyezése nélkül kivette a 6800 dollárt és az amerikai bankjegyek helyébe, nehogy Neteuné észrevegye a lopást, újságpapírt tett és a felszakitott helvet gondosan bevarrta. A pénz eltűnésére csak hónapok múlva jött rá a hentesmesterné és lopás miatt feljelentést tett férje ellen. Az ügyben ma ítélezett a büntetőtörvényszék, amely Neteu Pétert a vád és következményei alól felmentette. Az ítélet indoklása kimondja, hogy az együttlétszerzett vagyon a házastársak közös tulajdonát képezi és így a férjnek joga volt a pénzt elvenni. Az osztozkodást a bíróság nem ismerte el, mert azt nem közjegyző előtt kötötték. Neteu Péterné és ügyvédje, dr. Hótoran Viktor az ítélet ellen felelőbírást jelentett be a timisoarai ítélőtáblához.

Lenin életrajza.

(A számszerű forradalmár diáktól a „minden oroszok feléig.”)

Wladimir Illics Uljanov 1870 április tizedikén az oroszországi Szibírszékben született. Az apja iskolaigazgató volt, aki fiait a kazán egyetemre küldte, amikor középiskolai tanulmányait befejezték. Az idősebbik Alexej volt, akit a „Narodnaja Volja” nevű forradalmi szervezet tagja Leninnek neveztek el. Ez az idősebb Lenin résztvevő a III. Sándor cár ellen elkövetett merényletben. Ezért elfogták és felakasztották. Ez 1887-ben történt, amikor a fiatalabbik: Vladimir 17 esztendő volt. Vladimir nemcsak a forradalmi nevet: Lenint örökölte bátyjától, hanem a mélyeséges gyűlöletet is a cárizmus ellen. Az egyetemen belekeveredett ő is a forradalmi mozgalmakba és 1897-ben Szibériába deportálták. Sikertelenül Szibériából megszökönie és Svájcba menekült, ahol Plehanovval megalakították Genfben az „Iszkrá”-t, a legelső kommunista sajtóorgániumot. Az 1905-ös forradalom idején tért vissza Oroszországba, ahol Péterváron az első munkástanácsot akkoriban Trockij alakította meg. A forradalmat akkor verbefojtották és Lenin Finnországba szökött, hogy biztonságban legyen, és ott különböző újságokat szerkesztett. Nemsokára újra külföldre ment, ahol éles tollharcot vívott a bolsevizmus érdekéért. Számos cikke jelent meg a német, francia és orosz lapokban.

Lenin dala.

A világháború kitörése előtt Krakkóban élt és itt találta a háború kitörése is, amely miatt Ausztria területét kiutasítás következtében el kellett hagynia. Csak Adler Vikornak, az osztrák szocialista vezérnek a közbenjárása mentette meg a letartóztatástól vagy internálástól. Innen Zürichbe ment és ott a „Sociáldemokrata” című lapot adta ki. Itt élt 1917-ig. 1917 áprilisában 31 orosz szocialista emigráns társával leplombált vagyonban Németországon keresztül visszament Oroszországba. Itt azonnal harcbaszállott Kerenszky kormányzatával és ebben a harcban társa volt Trockij is. Agitációt indított a hadsereg leszerelése, azonnali békekötés és a magánbirtokok szétosztása érdekében. Az első kisajátítási ténykedése az volt, amikor már hatalomra jutott

hogy a köznek adta át Kaessinszkaja ballerínának, Miklós cár volt metresszének pétervári palotáját. Itt ütötte fel különben a hadiszállását és innen beszélt naponta a néphez. Az első puccskísérlete 1917 júliusában balul ütött ki. Akkor kénytelen volt elrejtőzni. Mialatt Kerenszky az egész birodalomban kutatott utána, ő Pétervár Kellős közepében élt egy előkelő hölgy házában, ahol senki sem sejtette volna a forradalmi vezért. November elején újabb erőteljes akciót kezdett. Több napos véres uccai harc után megszűnt a Kerenszky kormány és Lenin győzött. Uralmát a bankoknak állami kezelésbe vételével, a külkereskedelem monopolizálásával és különböző ipari vállalatoknak állami tulajdonba való utalásával kezdte. Az állandóan tartó nyugtalanság következtében a kormány székhelyét Pétervárról Moszkvába helyezte, a katonaságot feleskette és ezzel kapcsolatosan új hadsereget létesített: a vörös hadsereget. Moszkvában a Kremben lakott és csak egy század testőrséggel őriztette rezidenciáját.

Lenin betegsége.

1917-ben, amikor visszatért Oroszországba, már halálos betegség csiráit hordta magában. Megfeszített tevékenysége és a sok felindulás következtében érdekeszedést kapott. Dacára orvosai tanácsának, nem kimélte magát és körülbelül másfél évvel ezelőtt szélütés érte. Német kezelőorvosai már akkoriban mondták, hogy Lenin menthetetlen. De azt vélték, hogyha nyugodtabb életet élne, ez meghosszabbítaná életét néhány évvel. De a diktátor nem fogadta meg orvosai tanácsát. Körülbelül háromnegyed évvel ezelőtt a második szélütés érte. Ekkor határozta csak el, hogy kiméli magát és visszavonult a politikai szerepléstől. Az utóbbi időben kis javulás állott be állapotában és érdekes, hogy még néhány nappal ezelőtt résztvevő egy vadászaton. Gorkában, egy Moszkva mellett levő faluban lakott. Állandó életveszélyben volt, a mennyiben orvosai megmagyarázták neki, hogy már egy harmadik szélütést nem tud túlélni. Ez a jóslat be is vált, mert a harmadik szélütés végzett Leninnel.

Lenin felesége.

Felesége nagy szerepet játszott Lenin életében. Tanítónő volt és már 1893-ban tagja a szocialista pártnak. Titkára volt férjének és az összes külföldi utjaira elkísérte. Hü társa volt szenvedéseiben, melyeket Lenin száműzetésében élt át. Amikor férje uralomra jutott, tevékeny résztvevő a kormányzásban. Közvetítő szerepet játszott férje és a szovjet többi nagy pártjai között, amelyek nem egyszer helyezkedtek szembe a diktátor véleményével. Miután tanítónő volt, a népnevelési népbizottságban osztályfőnök állását töltötte be és a teljes jogú vezetője volt a szovjet népoktatásnak. Ezt az állását a mai napig is betölti.

A szerkesztésért felelősen:
KOCSY JENŐ.
felel.

Dezsurat: Dr. ROMUL MAGER.

On köhög? Siessen a Csokoládé Királyhoz Arad, Str. Mețianu (Forray-u.) 2. és vásároljon valódi hársfa-mézcukorkát, arany-eibis malátakivonatot, szalmiák gyögcukorkát. Köhögését rögtön megszünteti!

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

„Ioan Limbeck si Flut” Arad. Fabrica de costiușuri de metal si intreprindere de inmormantari. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. Színház-épület.

Özv. Fleischer Adoliné szül. Markó Adél a salát, gyermeke: Agél, Barthi János veje, Barthi Adika unokája, ugyszintén az alulírottak nevében is mély fájdalommal, de a Mindenható szentséges akaratában való megnyugvással, bánattól összetört szívvel tudatják, hogy a forrón szeretett jó férj, az önfeláldozó édes apa, illetve nagypapa, testvér, sógor és rokon

Fleischer Adolf
butorgyáros.

folyló évi január hó 24-én, éjjeli 1 óraker, munkás életének 61-ik, zavartalan boldog házasságának 36-ik évében, hosszas szenvedés után, jobblétre szenderült.

Felejtethetetlen drága halottunk földi maradványait folyó évi január hó 25-én, délután 3 óraker fogjuk a Str. Ioan Russu Sirianu (Aulich Lajos-ucca) 15. számú gyászházban az ág. hitv. evangélikus egyház szertartásai szerint megáldani és utána a helybeli felső temetőben lévő családi sírkertben örökös nyugovó helyére elhelyezni.

Tied a nyugalom, mieak a fájdalom!
Arad, 1924. január hó 24.

Fleischer Kálmán, Weisz Mórné szül. Fleischer Josefin, Hevesi Béláné szül. Fleischer Cecilia, testvérei: Fleischer Kálmáné, Weisz Mór, Hevesi Béla, Markó Sándor és neje, sógorai és sógorónői. Ugyszintén a többi rokonság, jóbarátok és jóismerősök nevében is. 324

Malomvállalat
keres elsörendü

raktárnokokat és raktárnokgyakornokokat.

Ajánlatokat „Nagymalom” jelígeére Kelethirlapirodába Arad küldendők.

Olcsón eladó!

Kisebb és nagyobb bérházak, magánházak, üzletházak elfoglalható 3-6 szobás lakásokkal. — Műalmok, gőzalmok, kisebb és nagyobb birtokok, fűszerüzletek, bármilyen üzletnek alkalmas üzlet-helyiségek a város központján. HAASZ-iroda Arad, Str. Románului 5. (Zrinyi-u.) 16591

GARA UPI
cipészete

Str. Corvin (Hunyadi és Szt. Pál) u. sarok.

Malom-bérlés!

Gőzmalom legjobb buzátermő vidékek, vasutáljárás közszomszédságában, nagy forgalommal, egy háromszobás és három egyszobás lakással, nagy dísznő-hizlaldával, öt évi időtartamra, botáblázott bérszerződéssel, haszonbérbe adó, azonnal átvehető. HAASZ-iroda Arad, Str. Románului (Zrinyi-ucca) 5. 16.501

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavazatok szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 2.50 lej, vastagabb betűvel 5 lej.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vehetünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A legkisebb hirdetés ára 10 szöveg 25 lej.

Vasárnap 25 %-al drágább.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa.

Levelezés.

A kiadóhivatalba a következő jelígeű levelek érkeztek:

- „Absolut”
- „Alkalom”
- „Allandó”
- „A. B.”
- „Alrauna”
- „Email”
- „Elvált asszony”
- „Estranger”
- „Fekönyv”
- „Gavallér”
- „Gyári lerakat”
- „Gyárvezető”
- „Gyors”
- „Gyermek”
- „Házasság”
- „Iparos 45”
- „Iparos-gyáros”
- „Jópajtás”
- „Jó munkaadó”
- „Kezdet”
- „Különszoba”
- „Kezdet”
- „Közös megértés”
- „Magas fizetés”
- „Mérleg”
- „Nagyvállalat”
- „Október”
- „Özvegy”

A levelek a kellő igazolás mellett az Aradi Közlöny kiadójában átvehető.

„MINDENT egy kis boldogságért” jelígeére levél van az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 574

Alkalmazás.

MINDENES, aki főzni tud, felvétetik. Arad, Str. Pirici 5. (Vörösmarty-ucca) II. ajtó 17. 572

TANULÓLEÁNYOK filmjavításhoz fizetéssel felvétetnek. Royal-film Arad, Piata Avram Iancu 9. (Szabadság-tér.) 571

FŐZNI tudó mindenféle női házhöz (esetleg szobaleánynak) ajánlkozik. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.007

EGY szolid házas leány Kiszolgálóné felvétetik Wild cukrászdában Arad. 567

IRODAI teendőket jártas magyar-német gép- és gyorsíró kisasszony, aki a román nyelvet is bírja, helybeli vállalkozóhoz kerestetik. Ajánlatokat „Biztos jövő” jelígeére a Kelet hirlapirodába Arad kérünk. 10.010

GYAKORNOKOT keres előkelő vállalat. Ajánlatokat referencia megjelöléssel az Aradi Közlöny kiadóhivatalában „Munkaszertető” jelígeére kéretnek. 564

MINDENES szakácsnét és ügyes szobaleányt keresek. Cim Weinberger Arad, Str. Crisan (Karolina-ucca) 5. 573

Lakás.

IRODAHELYISÉGNEK alkalmas 2 szobát keresünk lehetőleg a főúton. Ajánlatokat Kelet hirlapirodába Arad kérünk „Comptoir” jelígeére. 10.010

Vétel és eladás.

HÁLO és szalon berendezések, ebédő perzsa szőnyeg, villany candelaber, hintaszék, antik asztal, frack öltöny, smoking, goblein és egyéb kézimunkák, dísztárgyak, finom szövet és száda függönyök, butorok, fényképező-gépek, ingaóra, asztal és ágynemű eladók. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. 1000

EZÜST és dísztárgyakat, szőnyeget, antik dolgokat, háztartási cikkeket, fémneműket, butorokat, bizománya ve szek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

EGY jókarban levő zongora 20.000 lejért eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 569

GYÖNYÖRŰ kézimunka aranszál asztalterítők szalonasztalra eladók. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.007

ZONGORÁT, vagy pianót keresek sürgösen bárbe. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.006

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szírnaszőnyeget, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Ellz-palota.) 11895

ANTIK BUTOROK, modern és régi festmények, perzsa-szőnyegek, műtárgyak, antik iverg és porcellán tárgyak állandó vétele és eladása. Vidéki meghívásra kiutazunk. Ajánlatok a tárgyak és árak megjelölésével Szépművészeti Szalon Arad Ortutay-palota címre küldendők. 13373

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédők, háló szobák, valamint kárpitos áruk olcsó áron kaphatók. Wegensfeld Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 40a) 13585

REUMA szesz, kitünően bevált szer köszvény, csusz, idegzsába, stb. ellen. Dr. Földes gyógyszerár Arad. 54

HA olcsón és elegánsan akar berendezkedni, vegyen antik butort Salon Artistice-ben. Arad, Bulev. Regina Maria (Andrásy-tér) 20. 110

ÜZEMKÉPES benzinnemű motoros favágógép olcsón eladó. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.006

EGY masszív Wertheim-cassa eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 548

Ingatlan.

ARAD, STR. COSBUC (Vesselényi-ucca) 61. számú magánház 3 szoba fürdőszobával eladó. Bővebbet ugyanott a déli órákban. 307

TIZENHAT hold elsőosztályú szántóföld aradi határban tanya épülettel, országút mentén eladó. Értekezni Polonyi Jánosnál Arad, Calea Aurel Vlaicu 53. sz. 540

MICALÁCA-NOU (Ujmiklakán) azonnal elfoglalható kétszobás uccal lakás átadó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.004

ELADÓ Arad, Strada Oituz 81. (Illés-ucca 40a) számú ház. 15.007

Uzletek.

CURTICI községben régebben nagyvendéglőnek használt helyiségek tüzelt, esetleg vendéglői célokra kiadó. Bővebbet Hámory-gazdaság Arad, Strada Eminescu 5. szám. 149

Különbőle.

ELVESZETT egy félpár brilliáns függő. Becsületes megtaláló magas jutalomban részesül. Cim Arad, Strada Georgeu Ionescu 13. (Károlyi Gyula-ucca.) 579

EXTRACT DIN PUBLICATIUNE DE VÁNZAREA PUBLICA.

In sarcina, risical si spesale debito- rului intarziat Alexandru Klein se va vinde la vanzare publica tinuta la 28. Ianuarie inainte de masa 11 ore pe langa interventia notarului public dr. Eugen Beles in Arad, Str. Bratianu 2, in biroul notarului public susnumit, dierite mar- furi de pielerie cari au pretul de striga- re Lei 144.280, aceluia care va pro- mite mai mult, eventual insa se vor vinde si sub pretul de strigare. Amatorii au se depune 10% vadiul la mánile notarului public. Mărfurile se pot vedea in ficare zi intre orele 3-5 in biroul notarului public dr. Eugen Beles Arad, Str. Bratianu 2, unde si sunt depuse conditiunile de vanzare. Arad, la 24. Ianuarie 1924.

Dr. Eugen Beles,
notar public.

KIVONAT A NYILVÁNOS ELADÁSI HIRDETMÉNYBŐL.

Ezennel közhítré teszem, hogy dr. Gross Ignác aradi ügyvéd által képviselt egy kéziratos hitelező kérelmére Klein Sándor bérkereskedő aradi lakos késedelmes adós veszélyre, költségére és kárára 495.3 quadrat francia Chevrott, 248 quadrat francia Chevrott, 281.5 quadrat Blumenthal Chevrott, 236.5 quadrat Grison Chevrott, 366.25 quadrat Bordo Moletas Chevrott, 216.75 quadrat Zerge bőr, 104.25 Chevro, 304.5 Box, közbenjöttöm mellett a legtöbbet ígérőnek nyilvánosan el fog adatni 1924. évi január hó 28-án délelőtt 11 óraker Arad, Strada Bratianu 2. szám alatti irodában. A kiküldési ár 144.280 lej, az áruk esetleg kiküldési áron alul is eladatnak. A venni szándékozók 10% bantpenzt tartoznak kezeimhez letenni. Az egyéb részletes eladási feltételek, valamint az eladásra kerülő áruk naponta délután 3-5-ig irodámban megtekinthetők. Arad, 1924. január 24. 576

UTLEVELEKRE vizumot a legpontosabban beszerzem. Naponta megy futár. Gyűjtőhelyek: Weinberger cipőüzlet Bulv. Reg. Maria és Weiss Dávid nagykereskedése, a rendőrprefektura mellett. Dr. Boér Kálmán.